

תָּא חַזִי, יָאוּת הָוּה לְלוּט דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְפִיק
מֵינְה (וּמִבְּנֵינְה) וּמֵאֲתֵינְה תִרִין אוּמִין אֱלִין, אֶלָּא
בְּגִין לְאֲתִקְשָׁרָא בְּאֲתֵרֵיִהוּ דְאֲתַחֲזִי לְהוּ. וְאֲתַעֲבִידוּ
מִנּוּ יִנָּא, וְהָהוּא יִנָּא אֲזִדְמִן לְהוּן בְּמַעֲרַתָּא הָהִיא
לִילֵיָא, וְדָא הוּא רָזָא דְאֲתַעֲבִידוּ כְּמָה דְאֵת אָמַר
וַיֵּשֶׁת מִן הַיּוֹן וַיִּשְׁכַּר וְהָא אֲתַמָּר וְאוּקְמוּהָ.

תָּא חַזִי, מוּזָב וְעַמּוֹן אַנּוּן קָרְאן לֹון שְׂמָהּן, מוּזָב
מַזָּב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּכִירָה בְּחַצִּיפוּ אֲמָרָה
מוּזָב, מַזָּבָא הוּא. וְהַצְעִירָה גַם הִיא יִלְדָה בִּין
וְתִקְרָא שְׁמוֹ בִּין עַמִּי. בְּצַנִּיעוּ אֲמָרָה בִּין עַמִּי. פֶּר עַמִּי,
וְלֹא אֲמָרָה כְּמָאן הָוּה.

תָּא חַזִי, בְּקַדְמֵיתָא כְּתִיב וְלֹא יָדַע בְּשֹׁכְנָהּ וּבְקוּמָהּ
בּוֹא"ו וְנִקּוּד עַל וּא"ו, בְּגִין דְּסִיּוּעָא דְעִילָא הָוּה
אֲשֵׁתִכַּח בְּהָהוּא עוּבְדָא דְזַמִּין מְלַבָּא מְשִׁיחָא לְנַפְקָא

 לשון הקודש

שהכל יעשה כראוי ויתקשר הכל במקומו.

בַּא רְאָה, נָאָה הָוּה לְלוּט שְׁהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יוֹצִיא מִמֶּנּוּ וּמִבְּנֵינּוּ וּמֵאֲשֵׁתוֹ
 שְׁתֵי הָאֲמוֹת הַלְלוּ, אֶלָּא בְּשִׁבִיל
 לְהִתְקַשֵּׁר בְּמִקּוּמָם הָרְאוּי לְהֵם, וְנַעֲשׂוּ
 מִתּוֹךְ זֵינ, וְאוֹתוֹ הַיּוֹן הַזֶּדְמִן לְהֵם
 בְּמַעֲרָה בְּאוֹתוֹ לִילָה, וְהוּוּ הַסּוּד שְׁנַעֲשׂוּ,
 כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר וַיֵּשֶׁת מִן הַיּוֹן וַיִּשְׁכַּר, וְהִרִי

נתבאר ובארונה.

בַּא רְאָה, מוּזָב וְעַמּוֹן הֵן קָרְאוּ לְהֵם
 שְׁמוֹת. מוּזָב - מַזָּב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
 הַבְּכִירָה אֲמָרָה בְּחַצִּפּוֹת, אֲמָרָה מוּזָב,
 מַזָּבָא הוּא. וְהַצְעִירָה גַם הִיא יִלְדָה בִּין
 וְתִקְרָא שְׁמוֹ בִּין עַמִּי. בְּצַנִּיעוּת אֲמָרָה בִּין
 עַמִּי. בִּין עַמִּי, וְלֹא אֲמָרָה כְּמִי הוּא.

בַּא רְאָה, בְּהִתְחַלָּה פְּתוּב וְלֹא יָדַע
 בְּשֹׁכְנָהּ וּבְקוּמָהּ, בּוֹא"ו, וְנִקּוּד עַל וּא"ו,

מִיָּנִיָּה, וּבְגִין כֶּךָ אֲשֶׁתְּלִים הָכָא בּוֹא"ו. וּבְאַחֲרָא כְּתִיב
וּבְקַמָּה תָּסֵר וי"ו, בְּגִין דְּלֹא נִפְק מִיָּנִיָּה חוּלְקָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא כְּהֵאֵי אַחֲרָא, וְעַל דָּא כְּתִיב
כְּהֵאֵי אַחֲרָא קְשִׁישָׁא וּבְקוּמָה בּוֹא"ו מֵלֵא וְנִקּוּד עָלֶיהָ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָא יָדַע דְּזַמִּין קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
לְאוּקְמָא מִיָּנִיָּה דְּדוּד מְלָפָא וּשְׁלֹמָה וְכָל שְׂאֵר
מְלָכִין וּמְלָפָא מְשִׁיחָא. תּוּ וּבְקוּמָה, דְּכְתִיב בְּרוּת ^{(רות}
^{א)} וַתִּקֶּם בְּטָרָם יִפִּיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגו'. וּבְהֵתְהוּא
יִזְמָא הָזֶה לָּהּ קִימָה וְדָאֵי ^(דף קיא ע"א) אֶתְחַבֵּר עִמָּהּ בְּעִזו
לְהַקִּים שֵׁם הַמֶּת עַל גַּחְלָתוֹ, וְאַתִּיקָם מִנָּה כָּל חַיֵּי
מְלָכִין וְכָל עֲלוּיָא דִּישְׂרָאֵל. וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ דְּכְתִיב
וַתִּשְׁכַּב מְרַגְלוֹתָיו עַד הַבֶּקֶר. וּבְקוּמָה דְּכְתִיב וַתִּקֶּם
בְּטָרָם יִפִּיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגו'. בְּגִין כֶּךָ וּבְקוּמָה
נִקּוּד וַא"ו.

לשון הקודש

הַמְלִיךְ וּשְׁלֹמָה וְכָל שְׂאֵר הַמְלָכִים וּמְלִיךְ
הַמְשִׁיחָא. עוּד וּבְקוּמָה, כְּמוֹ שְׁכַתוּב
בְּרוּת ^(רות א) וַתִּקֶּם בְּטָרָם יִפִּיר אִישׁ אֶת
רֵעֵהוּ וְגו'. וּבְאוּתוֹ הַיּוֹם הֵיטָה לָּהּ קִימָה
וְדָאֵי, הֵתְחַבֵּר עִמָּהּ בְּעִזו לְהַקִּים שֵׁם
הַמֶּת עַל גַּחְלָתוֹ, וְהוּקְמוּ מִמֶּנָּה כָּל
הַמְלָכִים הַלְלוּ וְכָל הַעֲלוּיָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ, שְׁכַתוּב וַתִּשְׁכַּב
מְרַגְלוֹתָיו עַד הַבֶּקֶר. וּבְקוּמָה, שְׁכַתוּב

מִשׁוּם שְׁסִינְע מְלַמְעָלָה הִיָּה נִמְצָא
בְּאוּתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעֵתִיד מְלִיךְ הַמְשִׁיחָא
לְצֵאת מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן נִשְׁלַם כְּאֵן בּוֹא"ו.
וּבְאַחֲרֵת כְּתוּב וּבְקַמָּה, חָס וי"ו, מִשׁוּם
שְׁלֵא יִצָּא מִמֶּנָּה חֵלֶק לְקַבְ"ה כְּמוֹ
הַאֲחֵרֵת הַזֶּה, וְעַל זֶה כְּתוּב בְּאַחֲרֵת הַזֶּה
הַגְּדוּלָּה וּבְקוּמָה בּוֹא"ו מֵלֵא וְנִקּוּד עָלָיו.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לֹא יָדַע שְׁעֵתִיד
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲמִיד מִמֶּנָּה דְּדוּד

תָּא חַוִּי, עֲנִיתָנוּתָא דְאַבְרָהָם דְהָא אֶפִּילוּ בְּקַדְמֵיתָא
 כִּד בַּעַא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעְבַּד דִּינָא
 בְּסֻדּוּם לָא בַּעַא מִנִּיהַ רַחֲמֵי עַל לֹט (דְהָא), לְבַתֵּר
 דְכַתִּיב וַיֵּרָא וְהִנֵּה עָלָה קִיטֵר הָאָרֶץ כְּקִיטֵר הַכְּבָשָׁן
 לָא תִבַּע עֲלֵיהָ דְלֹט וְלֹא אָמַר עֲלֵיהָ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כְּלוּם, אֹפֶי הָכִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר לֵיה
 מִיָּדִי, בְּגִין דְלֹא יַחֲשַׁב אַבְרָהָם דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 גָּרַע מְזֻכּוּתֵיהָ כְּלוּם.

וְאִי תִימָא דְאַבְרָהָם לָא הָוָה חָשִׁיב לֵיה לְלֹט
 בְּלִבֵּיהָ כְּלוּם, הָא מָסַר נַפְשִׁיהָ לְמִיתָךְ לְאַגְחָא
 קַרְבָּא בְּחַמְשָׁה מְלָכִין תְּקִיפִין, בְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית
 י"ד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבַּח אָחִיו וְגו'. וְכַתִּיב וַיִּחַלֵּק
 עֲלֵיהֶם לַיְלָה. וְכַתִּיב וַיָּשָׁב אֵת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֵת
 לֹט אָחִיו וּרְכָשׁוֹ הֵשִׁיב וְגו'. אֲבָל בְּרַחֲמֵימוּתָא דְרַחֲמִים

לשון הקודש

אמר לו הקדוש ברוך הוא דבר, כִּדִּי
 שְׁלֹא יַחֲשַׁב אַבְרָהָם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 גָּרַע מְזֻכּוּתוֹ כְּלוּם.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁאַבְרָהָם לֹא הִחְשִׁיב בְּלִבּוֹ
 אֵת לֹט לְכְלוּם – הֲרֵי מָסַר נַפְשׁוֹ לְלֶקֶת
 לְהִלָּחֵם בְּקָרֵב עִם חַמְשָׁה מְלָכִים חֲזָקִים,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבַּח
 אָחִיו, וְכַתּוּב וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה, וְכַתּוּב
 וַיָּשָׁב אֵת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֵת לֹט אָחִיו

בְּטָרֵם יִבִּיר אִישׁ אֵת רַעְהוֹ וְגו'. מִשּׁוּם
 כִּד וּבְקוּמָה נְקוּד וְא"ו.

כִּי רָאָה אֵת עֲנִיתָנוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם,
 שֶׁהָרִי אֶפְלוּ בְּתַחֲלָה, בְּשַׂרְעָה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת דֵּין בְּסֻדּוּם, לֹא בִקֵּשׁ
 מִמֶּנּוּ רַחֲמִים עַל לֹט. וְשֶׁהָרִי אַחַר
 שֶׁכָּתוּב וַיֵּרָא וְהִנֵּה עָלָה קִיטֵר הָאָרֶץ
 כְּקִיטֵר הַכְּבָשָׁן, לֹא בִקֵּשׁ עַל לֹט וְלֹא
 אָמַר עָלָיו לְקַבֵּ"ה כְּלוּם. אִף כִּד לֹא

לְקַדְשָׁא בְרִידָה הוּא וְחָמָא עוֹבְדוּי דְלוּט דְלֵא כְשָׂרָן
 בְּדָקָא יְאוּת, לָא בָעָא אַבְרָהָם דְבְגִינִיה יִשְׁבּוּק קְדָשָׁא
 בְרִידָה הוּא כְלוּם מְדִילִיה, וּבְגִינִי כִךְ לָא תְבַע עֲלִיה
 רַחֲמֵי לָא בְּקַדְמִיתָא וְלָא כְסוּפָא:

מְדָרֵשׁ הַנְּעָלָם

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ, בַּא וְרָאָה מַה פְּתִיב בְּיַעַר
 הָרַע, תַּדַּע לָךְ שְׂאִינוּ מִתְבַּטֵּל לְעוֹלָם מִבְּנֵי אָדָם עַד אוֹתוּ
 זְמַן דְכְתִיב, (יחזקאל לו) וְהִסְרְתִי אֶת לֵב הָאֲבֹן וְגו'. שְׂאֵף עַל פִּי
 שְׂרוּאָה בְּנֵי אָדָם גְּדוּגִין בְּגִיהֲנָם, הוּא בָּא וְחוּזַר לוֹ אַעֲלֵ בְּנֵי אָדָם,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר. מַצְעֵרָה שְׁל גִיְהֲנָם מִשָּׁם עוֹלָה
 לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁלֵשׁ הַנְּהֻגוֹת יֵשׁ בְּאָדָם, הַנְּהֻגַת הַשִּׁכּוּל וְהַחֲכָמָה
 וְזוֹ הִיא (דף קט ע"ב) בַּח הַנְּשֻׁמָּה הַקְּדוּשָׁה. וְהַנְּהֻגַת הַתְּאוּהָ
 שְׁהִיא מִתְאוּהָ בְּכָל תְּאוּת רְעוּת, וְזֵהוּ כַח הַתְּאוּהָ. וְהַנְּהֻגַת
 הַמְּנַהֲגַת לְבַנֵּי אָדָם וּמְחַזְקַת הַגּוּף וְהִיא נִקְרְאת נַפְשׁ הַגּוּף, אָמַר

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

לֵב הָאֲבֹן וְגו'. שְׂאֵף עַל פִּי שְׂרוּאָה בְּנֵי
 אָדָם גְּדוּגִין בְּגִיהֲנָם, הוּא בָּא וְחוּזַר לוֹ
 אַעֲלֵ בְּנֵי אָדָם. זֵהוּ שְׂכָתוּב וַיַּעַל לוֹט
 מִצּוּעַר, מַצְעֵרָה שְׁל גִיְהֲנָם, מִשָּׁם עוֹלָה
 לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֵשׁ הַנְּהֻגוֹת יֵשׁ
 בְּאָדָם: הַנְּהֻגַת הַשִּׁכּוּל וְהַחֲכָמָה, וְזוֹ הִיא
 בַּח הַנְּשֻׁמָּה הַקְּדוּשָׁה. וְהַנְּהֻגַת הַתְּאוּהָ,
 שְׁהִיא מִתְאוּהָ בְּכָל תְּאוּת רְעוּת, וְזֵהוּ
 בַח הַתְּאוּהָ. וְהַנְּהֻגַת הַמְּנַהֲגַת לְבַנֵּי
 אָדָם וּמְחַזְקַת הַגּוּף, וְהִיא נִקְרְאת נַפְשׁ

וּרְכִשׁוֹ הַשִּׁיב וְגו'. אַבְל בְּאַהֲבָה שְׂאֵהב
 אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְרָאָה שְׂמַעֲשִׂיו
 שְׁל לוֹט אֵינָם כְּשָׂרִים בְּרָאוּי, לֵא רָצָה
 אַבְרָהָם שְׁבַגְלָלוּ יַעֲזֹב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 כְלוּם מִשְׁלוֹ, וְלִכְּן לֵא בְקִשׁ עֲלֵיו רַחֲמִים
 לֵא בַתְחַלָּה וְלֵא בְסוּף.

מְדָרֵשׁ הַנְּעָלָם

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ,
 בַּא רָאָה מַה פְּתִיב בְּיַעַר הָרַע, תַּדַּע לָךְ
 שְׂאִינוּ מִתְבַּטֵּל לְעוֹלָם מִבְּנֵי אָדָם עַד
 אוֹתוּ זְמַן, שְׂכָתוּב (יחזקאל לו) וְהִסְרְתִי אֶת

רב דימי והו כח המחזיק.

אמר רבי יהודה בא וראה לעולם אין יצר הרע שולט אלא באלו שני כחות אליו דאמרן, נפש המתאווה היא הרודפת אחר יצר הרע לעולם, משמע דכתיב ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן. נפש המתאווה היא מעוררת את האחרת ומפתה אותה עם הגוף להדבק ביצר הרע, והיא אומרת לכה נשקה את אבינו זין ונשכבה עמו. מה יש לנו בעולם הבא, גלד ונרדף אחר יצר הרע ואחר תשוקת המדת העולם הזה. ומה עושות, שתיהן מסכימות להדבק בו, מה פתיב ותשקין את אביהן זין מתפטמות להתעורר ליצר הרע באכילה ובשתיה.

ותקם הבכירה ותשכב את אביה. כשאדם שוכב על מטתו בלילה, נפש המתאווה היא המעוררת ליצר הרע, ומתהרת בו, והוא דבק בכל הרחור רע עד שמתעפרת מעט (כ"א ממנו) (ד"א ל"ג על) (נ"א עד) שמביא בלב האדם אותה המחשבה הרעה ודבקה בו, ועדין יש בלבו ולא נגמר לעשותה עד שזאת התאווה מעוררת לכת הגוף כמתחלה להדבק ביצר

לשון הקודש

הגוף. אמר רבי דימי, והו כח המחזיק. אמר רבי יהודה, בא ראה, לעולם אין יצר הרע שולט אלא באלו שני כחות אליו שאמרנו, נפש המתאווה היא הרודפת אחר יצר הרע לעולם, משמע שכתוב ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן. נפש המתאווה היא מעוררת את האחרת ומפתה אותה עם הגוף להדבק ביצר הרע, והיא אומרת לכה נשקה את אבינו זין ונשכבה עמו. מה יש לנו בעולם הבא, גלד ונרדף אחר יצר הרע ואחר תשוקת המדת העולם

הזה. ומה עושות? שתיהן מסכימות להדבק בו. מה פתוב? ותשקין את אביהן זין. מתפטמות להתעורר ליצר הרע באכילה ובשתיה.

ותקם הבכירה ותשכב את אביה. כשאדם שוכב על מטתו בלילה, נפש המתאווה היא המעוררת ליצר הרע ומתהרת בו, והוא דבק בכל הרחור רע עד שמתעפרת מעט (ממנו וד"א על) (נ"א עד) שמביא בלב האדם אותה המחשבה הרעה ודבקה בו, ועדין יש בלבו ולא נגמר לעשותה עד שזאת

הָרַע וְאִזּוּ הוּא תְּשֻׁלוּם הָרַעָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּתְהָרִינּוּ שְׁתֵּי בְּנוֹת
לוֹט (דף קי ע"א) מֵאַבְיָהוּן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵעוֹלָם אִין יַעַר הָרַע מִתְּפַתָּה אֵלָא בְּאַכִּילָה
וּשְׁתִּיָּה, וּמִתּוּךְ שְׂמַחַת הֵיזִין אִזּוּ שׁוֹלֵט בְּאַדָּם. בְּצַדִּיק מַה
כְּתִיב בֵּיהּ (מְשַׁלֵּי יג) צַדִּיק אֵכֵל לְשִׁבְעַ נַפְשׁוֹ. וְאִינוּ מִשְׁתַּכֵּר לְעוֹלָם,
דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָאִי צוּרְבָא מִרְבֵּנּוּ דְמַרְוִי, קְרִינָא עֲלֵיהּ (מְשַׁלֵּי יא)
נָזִים זָהָב בְּאַף חֲזִיר. וְלֹא עוֹד אֵלָא שְׂמַחֲלֵל שֵׁם שָׁמַיִם. מִנְהַג
הָרַשְׁעִים מַהוּ (יִשְׁעִיהַ כב) הִנֵּה שְׁשׁוֹן וְשְׂמַחָה. הֵיזִין אִזּוּ שׁוֹלֵט בְּאַדָּם, הָרוּג
בְּקָר וְשַׁחוּט צֹאן וְגו'. עֲלֵיהֶם אָמַר הַפְּתוּב (מְשַׁלֵּי ה) הוּי מִשְׁפִּימִי
בְּבִקָר שֹׁכֵר יִרְדְּפוּ וְגו'. בְּדִי לְעוֹרֵר לִיעַר הָרַע, שְׂאִין יַעַר הָרַע
מִתְּעוֹרֵר אֵלָא מִתּוּךְ הֵיזִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּתְשַׁקִּינּוּ אֶת אַבְיָהוּן יִין.

אָמַר רַבִּי אַבְהוּ מַה כְּתִיב וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ. פְּלוּמֵר יַעַר
הָרַע אִינוּ מִשְׁנִיחַ בָּהּ בְּשִׁכְבָּהּ בְּעוֹלָם הִזָּה וּבְקוּמָהּ לְעוֹלָם
הַבָּא, אֵלָא מִתְּעוֹרֵר עִם כַּח הַגּוֹף לְעַבְדַּ תְּאַוּתוֹ בְּעוֹלָם הִזָּה. דְּאָמַר
רַבִּי אַבְהוּ בְּשַׁעָה שְׁנַכְנְסִין הָרַשְׁעִים בְּגִיחָנָם מְכַנְסִים לִיעַר הָרַע

לשון הקודש

וְשְׂמַחָה. הֵיזִין אִזּוּ שׁוֹלֵט בְּאַדָּם, הָרוּג
בְּקָר וְשַׁחוּט צֹאן וְגו'. עֲלֵיהֶם אָמַר
הַפְּתוּב (שם ה) הוּי מִשְׁפִּימִי בְּבִקָר שֹׁכֵר
יִרְדְּפוּ וְגו'. בְּדִי לְעוֹרֵר לִיעַר הָרַע, שְׂאִין
יַעַר הָרַע מִתְּעוֹרֵר אֵלָא מִתּוּךְ הֵיזִין. זְהוּ
שְׂפַתוֹב וּתְשַׁקִּינּוּ אֶת אַבְיָהוּן יִין.

אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, מַה כְּתוּב? וְלֹא יָדַע
בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ. פְּלוּמֵר, יַעַר הָרַע אִינוּ
מִשְׁנִיחַ בָּהּ בְּשִׁכְבָּהּ בְּעוֹלָם הִזָּה וּבְקוּמָהּ
לְעוֹלָם הַבָּא, אֵלָא מִתְּעוֹרֵר עִם כַּח הַגּוֹף
לְעַבְדַּ תְּאַוּתוֹ בְּעוֹלָם הִזָּה. שְׂאִימֵר רַבִּי
אַבְהוּ, בְּשַׁעָה שְׁנַכְנְסִים הָרַשְׁעִים
בְּגִיחָנָם, מְכַנְסִים לִיעַר הָרַע לְרֹאוֹת

הַתְּאַוָּה מְעוֹרֵרַת לְכַח הַגּוֹף בְּמִתְחַלָּה
לְהַדְּבִק בְּיַעַר הָרַע, וְאִזּוּ הוּא תְּשֻׁלוּם
הָרַעָה. זְהוּ שְׂפַתוֹב וּתְהָרִינּוּ שְׁתֵּי בְּנוֹת
לוֹט מֵאַבְיָהוּן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵעוֹלָם אִין יַעַר הָרַע
מִתְּפַתָּה אֵלָא בְּאַכִּילָה וּשְׁתִּיָּה, וּמִתּוּךְ
שְׂמַחַת הֵיזִין אִזּוּ שׁוֹלֵט בְּאַדָּם. בְּצַדִּיק מַה
כְּתוּב בּוּ? (מְשַׁלֵּי יג) צַדִּיק אֵכֵל לְשִׁבְעַ
נַפְשׁוֹ, וְאִינוּ מִשְׁתַּכֵּר לְעוֹלָם. שְׂאִימֵר רַבִּי
יְהוּדָה, אוֹתוֹ תְּלַמִּיד חֲכָם שְׁשׁוּתָהּ,
קוֹרְאִים עֲלָיו (שם יא) נָזִים זָהָב בְּאַף חֲזִיר.
וְלֹא עוֹד, אֵלָא שְׂמַחֲלֵל שֵׁם שָׁמַיִם. מִנְהַג
הָרַשְׁעִים מַהוּ? (יִשְׁעִיהַ כב) הִנֵּה שְׁשׁוֹן

לראות בהן, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְלוֹט בָּא עֲעֵרָה לְעֲעֵרָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם, וְנִפְק לִיה מִתַּמָּן לְנִסּוּתָא לְבְרִייתָא כְּדָאמְרֵן. הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר מִצּוּעֵרָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם.

וַיָּשָׁב בְּהָר, אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִשְׁמַע דְּכְתִיב בְּהָר מְלֻמֵּד שֶׁהוּא שָׁם מוֹשְׁבֵי בְּמִקּוּם הָר. גּוֹף שֶׁהוּא חָרֵב בְּהָר דְּלִית בֵּיה טִיבוּתָא.

וּשְׁתֵּי בְנוֹתָיו עִמוֹ. אֵלֹהֵי הַשָּׁמַיִם בְּחֹת דְּאִמְרֵן. כִּי (דף קי ע"ב) יָרָא לְשַׁבְּת בְּצוּעַר, יָרָאָה וַחֲרָדָה נּוֹפֶלֶת עָלָיו בְּשַׁעַה שְׁרוּאָה צַעַר גֵּיהֶנֶם שְׁמַצְעֵרִין לְרַשָּׁעִים וְחוֹשֵׁב שְׁשָׁם יְדוֹן, כִּיּוֹן שְׁרוּאָה שְׂאִינוּ נְדוֹן שָׁם יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם אַחֲרָיו.

רַב הוֹנָא כִּד הוּוּ דְרִישׁ לְאַזְהָרָא לְבְנֵי אָדָם, הוּוּ אָמַר לְהוּ בְנֵי אִסְתַּמְרוּ מִשְׁלִיחָא שֶׁל גֵּיהֶנֶם, וּמֵאֵן הוּוּ זְהוּ יַעַר הָרַע שֶׁהוּוּ שְׁלִיחָא שֶׁל גֵּיהֶנֶם.

רַבִּי אַבְא אָמַר מָאִי דְכְתִיב, (משלי ל) לְעִלּוּקָה שְׁתֵּי בְנוֹת הַב הַב. אֵלֹהֵי שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט דְּאִמְרֵן, שְׁהִיא נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה, וְנֶפֶשׁ הַמְשַׁתְּתֶפֶת בְּגוֹף הַרוֹדְפֶת אַחַר יַעַר הָרַע לְעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כְּתִיב הֲכָא בְלוֹט כִּי יָרָא לְשַׁבְּת בְּצוּעַר, וְכְתִיב

לשון הקודש

שְׂאִינוּ נְדוֹן שָׁם, יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם אַחֲרָיו.

רַב הוֹנָא כְּשֶׁהִיָּה דוֹרֵשׁ לְהַזְהִיר אֶת בְּנֵי הָאָדָם, הִיָּה אֹמֵר לָהֶם: בְּנֵי, הַשְּׁמֵרוּ מִשְׁלִיחָא שֶׁל גֵּיהֶנֶם, וּמִיְהוּ? זֶה יַעַר הָרַע, שֶׁהוּוּ שְׁלִיחָא שֶׁל גֵּיהֶנֶם.

רַבִּי אַבְא אָמַר, מַה זֶה שְׁכָתוּב (משלי ל) לְעִלּוּקָה שְׁתֵּי בְנוֹת הַב הַב? אֵלֹהֵי שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט שְׂאִמְרֵנוּ, שְׁהִיא נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה, וְנֶפֶשׁ הַמְשַׁתְּתֶפֶת בְּגוֹף הַרוֹדְפֶת אַחַר יַעַר הָרַע לְעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּתוּב כָּאֵן בְלוֹט כִּי

בְּהָן, זְהוּ שְׁכָתוּב וְלוֹט בָּא עֲעֵרָה, לְעֲעֵרָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם. וַיַּעַל לוֹ מִשָּׁם לְנִסּוּת אֶת הַבְּרִיּוֹת, כְּמוֹ שְׂאִמְרֵנוּ. זְהוּ שְׁכָתוּב וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר – מִצּוּעֵרָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם.

וַיָּשָׁב בְּהָר – אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשְׁמַע שְׁכָתוּב בְּהָר, מְלֻמֵּד שֶׁהוּוּ שָׁם מוֹשְׁבֵי בְּמִקּוּם הָר. גּוֹף שֶׁהוּוּ חָרֵב כְּמוֹ הַר שְׂאִין בּוֹ טוֹבָה. וּשְׁתֵּי בְנוֹתָיו עִמוֹ – אֵלֹהֵי שְׁתֵּי הַכְּחוֹת שְׂאִמְרֵנוּ. כִּי יָרָא לְשַׁבְּת בְּצוּעַר – יָרָאָה וַחֲרָדָה נּוֹפֶלֶת עָלָיו בְּשַׁעַה שְׁרוּאָה צַעַר גֵּיהֶנֶם שְׁמַצְעֵרִין לְרַשָּׁעִים וְחוֹשֵׁב שְׁשָׁם יְדוֹן. כִּיּוֹן שְׁרוּאָה

התם לעלוקה שתי בנות הב הב. יר"א בגימטריא הוא עלוק"ה. אמר רבי יצחק אי ירא הוא למאי אתי למטעי ברייתא, אלא כד דרד כל עושה עולה, בשרואה הרע מתירא לפי שעה, מיד חוזר לרשעתו ואינו חושש לכלום, כד יצר הרע בשעה שרואה דין ברשעים ירא, פיון שיוצא לחוץ ולעשות, אינו חושש כלום.

רבי אבא אמר מהו דאמרו ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן. מאי אבינו זקן. זהו יצר הרע שנקרא זקן שנאמר (קהלת ד) מלך זקן וכסיל. שהוא זקן שנולד עם האדם.

דתנינן. אמר רבי יהודה אמר רבי יוסי אותה נפש המתאווה אומרת לאחרת אבינו זקן נרדף אחריו ונדבק (דף ק"א ע"א) בו בשאר כל הרשעים שבעולם. ואיש אין בארץ לבא עלינו, אין איש עדיק בארץ, ואין איש שליט על יצרו, הרבה רשעים בארץ, לית אנון בלחודנא חייבין, נעשה כדרך כל הארץ שהם חייבים, שעד היום דרד כל הארץ הוא. לכה נשקה את אבינו יין, נשמה בעולם הזה, נאכל ונשתה ונרוה חמרא ונדבק באבינו ביצר הרע

לשון הקודש

שנאמר (קהלת ד) מלך זקן וכסיל. שהוא זקן שנולד עם האדם.

ששנינו, אמר רבי יהודה אמר רבי יוסי, אותה נפש המתאווה אומרת לאחרת: אבינו זקן, נרדף אחריו ונדבק בו בשאר כל הרשעים שבעולם. ואיש אין בארץ לבא עלינו - אין איש עדיק בארץ ואין איש שליט על יצרו. הרבה רשעים בארץ, אין אנהנו בלחודנו רשעים, נעשה כדרך כל הארץ שהם רשעים, שעד היום דרד כל הארץ הוא. לכה נשקה את אבינו יין - נשמה בעולם הזה, נאכל ונשתה ונרוה יין

ירא לשבת בעוה, וכתוב שם לעלוקה שתי בנות הב הב. יר"א בגימטריא הוא עלוק"ה. אמר רבי יצחק, אם ירא הוא, אז למה הוא בא להטעות את הבריות? אלא כד דרד כל עושה עולה - בשרואה הרע, מתירא לפי שעה, ומיד חוזר לרשעתו ואינו חושש לכלום. כד יצר הרע, בשעה שרואה דין ברשעים, ירא. פיון שיוצא לחוץ ולעשות, אינו חושש כלום.

רבי אבא אמר, מה זה שאמרו ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן? מה זה אבינו זקן? זהו יצר הרע שנקרא זקן,

וּנְשַׁכְּבָה עִמּוֹ. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צוֹנְחַת וְאוֹמֶרֶת (ישעיה כח) גַּם אֵלֶּה בֵּינָן
שָׁנוּ וּבִשְׂכָר תַּעֲנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזוּ, מַה כְּתִיב וּתְשַׁקֵּינּוּ אֶת אָבִיהֶן יִיזַן. דְּרַךְ
הַרְשָׁעִים לְטַעוֹת אַחֲרֵי הַיִּיזָן לְפִינָק לַיִצָר הָרַע וּלְעוֹרְרוֹ, וְעַד
שֶׁהוּא שָׁמַח בְּשִׂכְרוֹתוֹ שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ, מִיָּד וּתְקַם הַבְּכִירָה וּתְשַׁכַּב
אֶת אָבִיהָ. הִיא מְזַמְנַת עִמּוֹ וּמְתַאֲוָה וּמְהַרְהֶרֶת בְּכָל הַרְהוּרִים
רָעִים, וַיִּצָר הָרַע מִתְחַבֵּר עִמָּה וְנִדְבַק בָּהּ וְאִינוּ מוֹשְׁגִיחַ בָּהּ (ס"א
מִהֵחָא וּמָנָא) מַה הוּא מְמַנָּה. בְּשִׂכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ. בְּשִׂכְבָּהּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְקוּמָהּ לְעֵתִיד לְבָא. בְּשִׂכְבָּהּ בְּעוֹלָם הַבָּא כְּשֶׁתִּתֵּן דִּין
וְחֶשְׁבוֹן. וּבְקוּמָהּ לְיוֹם הַדִּין דְּכְתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת
עֶפֶר יִקְיִצּוּ וְגו'.

בְּשׁוּם עֲנִיָּן מֵאלוֹ אֵין מוֹשְׁגִיחַ בָּהּ יִצָר הָרַע, אֲלָא דְבַק בָּהּ וְהִיא
נִדְבַקַת בּוֹ, וְלֵאחֶר כֵּן מְעוֹרְרַת לְאַחֲרָא לְאַחֶר שֶׁהַהֲרַהוּר
גְּדוֹל נִדְבַק בַּיִצָר הָרַע, בָּאָה הָאֲחֶרֶת וְנִדְבַקַת בּוֹ וּתְשַׁקֵּינּוּ אֶת (דף קיא
ע"ב) אָבִיהֶן יִיזַן. כְּמוֹ כֵּן לְעוֹרֵר לַיִצָר הָרַע וְנִדְבַקַת בּוֹ וְאִזִּי תִשְׁלוֹם
הָרַעוֹת לְעִשׂוֹת וּמְתַעֲבָרוֹת שְׁתִּיחֶן מַיִצָר הָרַע, הָדָא הוּא דְכְתִיב

לשון הקודש

בְּשִׂכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ – בְּשִׂכְבָּהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וּבְקוּמָהּ לְעֵתִיד לְבָא. בְּשִׂכְבָּהּ – בְּעוֹלָם
הַבָּא כְּשֶׁתִּתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, וּבְקוּמָהּ –
לְיוֹם הַדִּין, שְׂכָתוֹב (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי
אֲדַמַּת עֶפֶר יִקְיִצּוּ וְגו'.

בְּשׁוּם עֲנִיָּן מֵאלוֹ אֵין מוֹשְׁגִיחַ בּוֹ יִצָר
הָרַע, אֲלָא דְבַק בָּהּ וְהִיא נִדְבַקַת בּוֹ,
וְלֵאחֶר כֵּן מְעוֹרְרַת לְאַחֲרָא. לְאַחֶר
שֶׁהַהֲרַהוּר גְּדוֹל נִדְבַק בַּיִצָר הָרַע, בָּאָה
הָאֲחֶרֶת וְנִדְבַקַת בּוֹ, וּתְשַׁקֵּינּוּ אֶת אָבִיהֶן
יִיזַן. כְּמוֹ כֵּן לְעוֹרֵר לַיִצָר הָרַע וְנִדְבַקַת
בּוֹ, וְאִזִּי תִשְׁלוֹם הָרַעוֹת לְעִשׂוֹת.

וְנִדְבַק בְּאֵינּוּ, בַּיִצָר הָרַע, וְנִשְׁכְּבָה
עִמּוֹ. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צוֹנְחַת וְאוֹמֶרֶת: (ישעיה
כח) גַּם אֵלֶּה בֵּינָן שָׁנוּ וּבִשְׂכָר תַּעֲנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בַּא רֵאָה מַה כְּתוּב?
וּתְשַׁקֵּינּוּ אֶת אָבִיהֶן יִיזַן. דְּרַךְ הַרְשָׁעִים
לְטַעוֹת אַחֲרֵי הַיִּיזָן, לְפִינָק לַיִצָר הָרַע
וּלְעוֹרְרוֹ. וְעַד שֶׁהוּא שָׁמַח בְּשִׂכְרוֹתוֹ
שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ, מִיָּד – וּתְקַם הַבְּכִירָה
וּתְשַׁכַּב אֶת אָבִיהָ. הִיא מְזַמְנַת עִמּוֹ
וּמְתַאֲוָה וּמְהַרְהֶרֶת בְּכָל הַרְהוּרִים רָעִים,
וַיִּצָר הָרַע מִתְחַבֵּר עִמָּה וְנִדְבַק בָּהּ וְאִינוּ
מוֹשְׁגִיחַ בָּהּ וּבִאֲתוֹ וּמִן מַה הוּא מְמַנָּה.

ותהרין שתי בנות לוט מאביהן.

עד שיצא לפעל מעשיהן זו יולדת רשעתה וזו יולדת רשעתה, וכן דרכם של רשעים בענין זה עם יצר הרע, עד שהורג לאדם ומוליכו לגיהנם ומכניסו שם, ואחר כך עולה משם לפתות לבני אדם כמו כן. ומי שמכיר בו נצל ממנו ואינו מתחבר עמו.

אמר רבי יצחק משל למה הדבר דומה, לבת לסטים שהיו אורבים בדרךים לגזל ולהרוג לבני אדם, ומפרישים מהם אחד שיודע להסית לבני אדם ולשונו רך, מה עביר מקדים והולך לקבלם ונעשה כעבד לפניהם עד שמאמינים הטפשים בו ובוטחים באהבתו ובשיחתו ושמחים עמו, ומוליכם בחלק דבריו באותו הדרך שהלסטים שם, כיון שמגיע עמהם לשם, הוא הראשון שהורג בהם, לאחר שנותנם ביד הלסטים להרגם ולקחת ממזנם, ואנון צווחין ואמרין ווי דאציתנא לדין ולרפיכא דלישגיה. לאחר שהרגו אלה, עולה משם ויוצא לפתות לבני אדם כמתחלה. הפקחים מהם עושים בשרואים לזה יוצא לקראתם ומפתה להם, מפירין בו

לשון הקודש

לבני אדם ולשונו רך. מה עושה? מקדים והולך לקבלם ונעשה כעבד לפניהם, עד שמאמינים הטפשים בו ובוטחים באהבתו ובשיחתו ושמחים עמו, ומוליכם בחלק דבריו באותו הדרך שהלסטים שם. כיון שמגיע עמהם לשם, הוא הראשון שהורג בהם לאחר שנותנם ביד הלסטים להרגם ולקחת ממזנם. והם צווחים ואומרים: אוי שהקשבנו לו ולרך לשונו. לאחר שהרגו אלה, עולה משם ויוצא לפתות בני אדם כמתחלה. הפקחים מהם עושים בשרואים לזה יוצא לקראתם ומפתה

ומתעברות שתיהן מיצר הרע. והו שכתוב ותהרין שתי בנות לוט מאביהן. עד שיצא לפעל מעשיהן - זו יולדת רשעתה, וזו יולדת רשעתה. וכן דרכם של רשעים בענין זה עם יצר הרע, עד שהורג לאדם ומוליכו לגיהנם ומכניסו שם, ואחר כך עולה משם לפתות לבני אדם כמו כן. ומי שמכיר בו, נצל ממנו ואינו מתחבר עמו.

אמר רבי יצחק, משל למה הדבר דומה? לבת לסטים שהיו אורבים בדרךים לגזל ולהרוג לבני אדם, ומפרישים מהם אחד שיודע להסית

שהוא צודה את נפשם והורגים אותו והולכים בדרך אחרת.

כך הוא יצר הרע יוצא מפת הלסטים עולה מגיהנם לקבלא דבני נשא ולפתות להם בחלק מתק דבריו, והוא דכתיב ויעל לוט מצוער וישב בהר וגו'. כמו לסטים לארב לבני אדם, מה עושה עובר לפניהם, והטפשים מאמינים בו ובאהבתו שהוא הולך לפתותם ועובר להם כעבד, שנותן להם נשים יפות אסורות, נותן להם בני אדם להרע, מפרק מהם על תורה ועל מלכות שמים. הטפשים רואים כך, בוטחים באהבתו, עד שהולך עמהם ומוליכם באותו דרך שהלסטים שם, בדרך גיהנם אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל, בין שמגיע עמהם לשם, הוא הראשון שהורג להם, ונעשה להם מלאך המות ומכניסן לגיהנם, ומורידין להון מלאכי חבלה, ואנון צווחין ואמרין ווי דאציתנא לדין, ולא מהניא לון.

לאחר כן עולה משם ויוצא לפתות לבני אדם. הפקחין בשרואין אותו מכירים אותו ומתגברים עליו עד ששולטין עליו, וסאטין מזה הדרך ולוקחין דרך אחרת להנצל ממנו.

לשון הקודש

להם? מכירין בו שהוא צודה את נפשם, והורגים אותו, והולכים בדרך אחרת. כך הוא יצר הרע, יוצא מפת הלסטים, עולה מגיהנם כנגד בני אדם ולפתות להם בחלק מתק דבריו. והו שכתוב ויעל לוט מצוער וישב בהר וגו'. כמו לסטים לארב לבני אדם. מה עושה? עובר לפניהם, והטפשים מאמינים בו ובאהבתו שהוא הולך לפתותם ועובר להם כעבד, שנותן להם נשים יפות אסורות, נותן להם בני אדם להרע, מפרק מהם על תורה ועל מלכות שמים. הטפשים רואים כך, בוטחים באהבתו, עד שהולך עמהם ומוליכם באותו דרך שהלסטים שם, בדרך גיהנם אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל. בין שמגיע עמהם לשם, הוא הראשון שהורג להם, ונעשה להם מלאך המות ומכניסן לגיהנם, ומורידים להם מלאכי חבלה, והם צווחים ואמרין: אוי שהקשבנו לזה. ולא מועיל להם.

לאחר כן עולה משם ויוצא לפתות לבני אדם. הפקחים בשרואים אותו, מכירים אותו, ומתגברים עליו עד ששולטים עליו, וסטים מזה הדרך ולוקחים דרך אחרת להנצל ממנו.

להם? מכירין בו שהוא צודה את נפשם, והורגים אותו, והולכים בדרך אחרת. כך הוא יצר הרע, יוצא מפת הלסטים, עולה מגיהנם כנגד בני אדם ולפתות להם בחלק מתק דבריו. והו שכתוב ויעל לוט מצוער וישב בהר וגו'. כמו לסטים לארב לבני אדם. מה עושה? עובר לפניהם, והטפשים מאמינים בו ובאהבתו שהוא הולך לפתותם ועובר להם כעבד, שנותן להם נשים יפות אסורות, נותן להם בני אדם להרע, מפרק מהם על תורה ועל מלכות שמים. הטפשים רואים כך, בוטחים באהבתו, עד שהולך עמהם ומוליכם באותו דרך שהלסטים שם, בדרך גיהנם אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל. בין שמגיע עמהם לשם, הוא הראשון שהורג להם, ונעשה להם מלאך המות ומכניסן לגיהנם, ומורידים להם מלאכי חבלה, והם צווחים ואמרין: אוי שהקשבנו לזה. ולא מועיל להם.

רב יוסף בד הוה נחית לבבל חמא אנון ריוקיא דהוו עיילי ונפקי ביני נשי שפירן ולא חטאן, אמר לון לא מסתפו אלין מיצר הרע, אמרו ליה לא מקונדיטון בישא קאתינא, מקדושתא דקדישא אתגזרנא, דאמר רב יהודה אמר רב צריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש, ונפקי מניה בני קדישי בני מעלי דלא מסתפו מיצר הרע שניאמר (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדושים.

רבי אבא אמר מאי דכתיב, (יחזקאל כ) ואת שבתותי קדשו, אלא אין עונתן של תלמידי חכמים אלא משבת לשבת, ומזהר להו דהואיל דתשמיש המטה דמצוה הוא, קדשו. כלומר קדשו עצמכם בשבתותי בהווא תשמיש דמצוה.

אמר רב יהודה אמר רב האי מאן דעייל לקרתא וחמי נשי שפירן, ירפין עיניו ויימא הכי, בך (ניא סד) סכאן איגזר איגזרנא (קדישא) קרדיטא תקיל פוק פוק דאבוי קדישא דשבתא הוא. מאי טעמא דחמימות דארחא שלט ביה ויכול יצר הרע לשלטה עליו, (עד כאן מדרש הנעלם)

לשון הקודש

של תלמידי חכמים אלא משבת לשבת. ומזהיר אותם, שהואיל ותשמיש המטה היא מצוה - קדשו, כלומר קדשו עצמכם בשבתותי באותו תשמיש של מצוה.

אמר רב יהודה אמר רב, מי שנכנס לעיר ורואים נשים יפות, ירפין עיניו ויאמר בך: בך וראהו מחשובים הצוב נחצבתי והקו דפוס התקלה, צא צא, שאבי הקדוש של שבת הוא. מה הפעם? משום שתמימות הדרך שולט בו, ויכול יצר הרע לשלט עליו. עד כאן מדרש הנעלם

רב יוסף פשהיה יורד לבבל, ראה את אותם רוקים שהיו נכנסים ויוצאים בין נשים יפות ולא חוטאים. אמר להם: האם אלה לא פוחדים מיצר הרע? אמרו לו: לא מקונדיטון רע באנו. אנו נגזרנו מקדשת הקדש. שאמר רב יהודה אמר רב, צריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש, ויצאו ממנו בנים קדושים בנים מעלים שלא פוחדים מיצר הרע, שניאמר (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדושים.

רבי אבא אמר, מה זה שכתוב (יחזקאל כ) ואת שבתותי קדשו? אלא אין עונתם

סתרי תורה

ויעל לוט מצוער וגו', מגו הורמנותא דמלכא, אתפרשא מסטרא
דימינא חד התוכא דקטורא דגולפא מתדבקא בגו התוכא
דדהבא מסטרא דשמאלא בגו מסאבו (דיצריה) (נ"א ודיצריה) ואתעביד
דקטורא חדא דאילנא.

כד בעא יצחק לאתערא בעלמא, בתוקפיה דדינא קשיא אתתקף
ופריש דרגין מקיומיהו, ואתתקף אברהם ופריש ההוא
דקטורא חדא דאילנא מגו ההוא מסאבו. ההוא נחש קדמא עאל
באנביה דההוא אילנא, ואיהו חמרא דשתא, ואוליד תרין דרגין
קטירין דא בדא. ואנון דרגין דסחרן בסטר מסאבו חד אקרי
מלכו"ם וחד אקרי פעו"ר.

דא עיטא דאתכפיא ודא עיטא דאתגליא. פעור דאתגליא איהו וכל
עובדוי באתגליא. מלכו"ם דאתכפיא איהו וכל עובדוי
באתכפיא. מאלין תרין אתפרשו זינין סגיאין לזנייהו, וסחרן ימא
רבא ולכל אלין סטרי מסאבו. וכל חד וחד שף (נ"א גוף) לדוכתיה.

לשון הקודש

סתרי תורה

ששתה והוליד שתי דרגות קשורות זו
בזו. והן הדרגות שפוכבות בצד
השמאל, אחד נקרא מלכו"ם ואחד
נקרא פעו"ר.

זו עצה בנכסה, וזו עצה בגלוי. פעו"ר,
שהתגלה הוא וכל מעשיו בגלוי.
מלכו"ם, שהוא בכסוי. הוא וכל מעשיו
מכסים. משני אלה נפרדים מינים רבים
למיניהם וסוכבים את הים הגדול ואת
כל הצדדים השמאליים הללו, וכל אחד
ואחד קופץ ונ"א גוף למקומו.

ויעל לוט מצוער וגו', מתוך רצון המלך,
נפרד מצד הימין התוך אחד של קשר
שהתקיקה דבוקה בתוך התוך הזהב
מצד השמאל בתוך טמאה ושל יצרו ונ"א
ומקומו ונעשה של קשר אחד של האילן.
בשרצה יצחק להתעורר בעולם, בתוך
של הדין הקשה התחזק והפריד דרגות
מקיומם, והתחזק אברהם והפריד אותו
קשר אחד של האילן מתוך אותה
טמאה. אותו נחש הקדמוני נכנס
בשרשו של אותו העץ, והוא היין

כְּגוֹנוֹנָא דָּא אִיהוּ לְתַתָּא. לוֹט אֲתַפְרֵשׁ מֵאֲבָרְהָם וְשׂוּי דִּיּוֹרִיָּה בְּאַנְשֵׁי
סְדוּם, כַּד אֲתַעֵר דִּינָא בְּהוּ אֲדַכְּר לְאַבְרָהָם וְשָׁלַח לִיָּה מִתְּמָן
וְאֲתַפְרִישׁ מִנֵּייהוּ. יִין אֲשָׁקִיאוּ לִיָּה בְּנִתְיָה וְאוּלִידוּ בְּהוּ תְרִין אוּמִין,
חַד אֲקָרִי עֲמוּן וְחַד אֲקָרִי מוֹאֵב. חַד בְּאַתְגְּלִיָּא וְחַד בְּאַתְכַּפְסִיָּא. עֲמוּן
דְרָגָא דִּילִיָּה מְלָכוּ"ם עֵיטָא דְאַתְכַּפְסִיָּא. מוֹאֵב דְרָגָא דִּילִיָּה פְּעוּ"ר
כִּלְא בְּאַתְגְּלִיָּא.

כְּגוֹנוֹנָא דָּא בְּנִתְיָה, דָּא אֲמַרְת בּוֹן עֲמִי בְּרָא אִית לִי מֵעֲמִי וְלָא
אֲמַרְת מִמָּאן הוּא, בְּגִין כֶּף אִיהוּ הָוָה בְּאַתְכַּפְסִיָּא. דָּא
אֲמַרְת מוֹאֵב מֵאֵב הוּא דְנָא. מֵאֵבָא אוּלִידַת לִיָּה. דְרָגָא דִּילִיָּה
פְּעוּ"ר מְלָה בְּאַתְגְּלִיָּא.

וּבְתִרִין אֲלִין אַחִיד דְּוֹד מְלָכָא, לְבַתָּר מִן מוֹאֵב אֲתַת רוּת וְנַפְק מִינָה
דְּוֹד מְלָכָא. מִן עֲמוּן (דף קי ע"ב) אֲתַעֵטֵר דְּוֹד מְלָכָא בְּהַאי
עֵטָא דְאִיָּהי סְהִדוּתָא לְזִרְעָא דְּוֹד דְּכְתִיב, (מלכים ב יא) וַיִּתֵּן עָלָיו
אֶת הַנֶּזֶר וְאֶת הָעֲדוּת. וְהַאי הוּת מִן מְלָכָם דְרָגָא דְבְנֵי עֲמוּן דְּכְתִיב,
(שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֶת עֵטָת מְלָכָם.

מְלָכָם דְרָגָא דְבְנֵי עֲמוּן הוּא דְכְתִיב וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דְּוֹד וּמִתְּמָן

לשון הקודש

מֵאֵב הוּא זֶה, מֵאֵבָא הוּלְדִיתְיָהוּ, דְרָגָתוּ
פְּעוּ"ר, הַדְּבָר בְּגִלּוּי.

וּבְשֵׁנִי אֵלֶּה אַחַז דְּוֹד הַמְּלָךְ, לְאַחַר
מִכּוֹן מִמוֹאֵב בְּאֵה רוּת וַיֵּצֵא מִמֶּנָּה דְּוֹד
הַמְּלָךְ, וּמֵעֲמוּן הַתַּעֲטָר דְּוֹד הַמְּלָךְ
בְּעֵטָרָה הוּוּ שְׁהִיא עֲדוּת לְזִרְעוּ שֶׁל דְּוֹד,
שְׁכָתוּב (מלכים ב יא) וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֶּזֶר
וְאֶת הָעֲדוּת. וְזוּ הִיְתָה מִמְּלָכוּ"ם דְרָגָת
בְּנֵי עֲמוּן, שְׁכָתוּב (שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֶת
עֵטָת מְלָכָם.

מְלָכָם דְרָגָת בְּנֵי עֲמוּן הוּא, שְׁכָתוּב
וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דְּוֹד, וּמִשָּׁם הִיְתָה עֲדוּת

כְּמוֹ בֵּן הוּא לְמִטָּה. לוֹט נְפַרְד
מֵאֲבָרְהָם וְשָׁם דִּיּוֹרוּ עִם אֲנָשֵׁי סְדוּם,
בְּשִׁהֲתַעֲוֹרֵר עֲלֵיהֶם הַדִּין נִזְכָּר בְּאַבְרָהָם,
וְשָׁלַח לוֹ מִשָּׁם וְנַפְרַד מֵהֶם. בְּנוֹתָיו
הַשְׁקוּהוּ יִין וְהוּלִידוּ מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי אִמּוֹת.
אַחַת נְקָרְאֵת מוֹאֵב וְאַחַת נְקָרְאֵת עֲמוּן.
אַחַת בְּגִלּוּי וְאַחַת בְּכַסּוּי. עֲמוּן דְרָגָתוּ
מְלָכוּ"ם, עֵצָה בְּכַסּוּי. מוֹאֵב דְרָגָתוּ
פְּעוּ"ר, הַכֵּל בְּגִלּוּי.

כְּמוֹ זֶה בְּנוֹתָיו. אַחַת אֲמַרְה בּוֹן עֲמִי, בּוֹן
יֵשׁ לִי מֵעֲמִי וְלֹא אֲמַרְה מִמִּי הוּא, מִשּׁוּם
כֶּף הוּא הִנֵּה בְּכַסּוּי. זֶה אֲמַרְה מוֹאֵב,

הוּה סְהִדוּתָא לְבְנוֹי לְעֵלְמִין, וְכֵה אֲשַׁתְּמוּדַע מָאן דְּאִיהוּ מִן בְּנוֹי
 דְּדוּד דְּאִתְחַזִּי לְמַלְכָּא וְדָאִי דְּאִמְרִין מִן דְּוּד הוּא (הַגּוֹפָא). דְּאִפִּילוּ
 אֲתִילִיד בְּהוּא יוֹמָא יְכִיל הָוה לְמַסְבֵּל הֵהִיא עֲטָרָא עַל רִישִׁיה
 (דְּהֵא אִיהוּ) דְּהוּת מְשָׁקֵל כְּפַר זָהָב וְאָבֹן יְקָרָה הוּת. וּפְר נָשׁ אַחְרָא
 לָא יְכִיל לְמַסְבֵּלָא. וְדָא הוּא דְּכָתִיב בִּיּוֹאֵשׁ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֶּזֶר
 וְאֶת הָעֲדוּת.

וּבְתַרִּין דְּרַגִּין אֲתַאֲחִיד דְּוּד מַלְכָּא, וְאֲנוּן תְּקַפָּא דְּמַלְכוּתִיה
 לְאִתְתַּקְפָּא עַל שְׂאָר עַמִּין, דָּאִי לָא אֲתַכְּלִיל בְּסִטְרָא דְּלַהוּן
 לָא יְכִיל לְאִתְתַּקְפָּא עַלִּיהוּ, כֹּל (וַיּוֹנִין) דְּרַגִּין דְּשְׂאָר עַמִּין כְּלִילָן
 בִּיהַּ בְּדוּד לְאִתְגַּבְּרָא וּלְאִתְתַּקְפָּא עַלִּיהוּ:

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר. כְּתִיב, (מִשְׁלִי ל) לְעֹלֹקָה שְׁתֵּי בָנוֹת
 הַבַּיִת. אֵלֶּיךָ שְׁתֵּי בָנוֹת דִּיִּצְרַר הָרַע דְּאֲנוּן מִתְעַרְוִין לִיהַּ (ד"א
 ל"ג בְּגִין) לְשַׁלְטָא בְּגוֹפָא, חָדָא אִיהִי נִפְשׁ דְּאִתְרַבִּיאַת תְּדִיר בְּגוֹפָא.
 וְחָדָא אִיהִי נִפְשׁ דְּכִסִּיפַת בְּתִיאֻבְתִּין בִּישִׁין (ד"א ל"ג דְּהֵאִי עֲלָמָא)
 וּבְכֹל כְּסוּפִין בִּישִׁין דְּהֵאִי עֲלָמָא. דָּא אִיהִי בְּכִירָה וְדָא (ד"א
 וְאַחְרָא) אִיהִי צְעִירָה.

לשון הקודש

לְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם כֹּל וְהַגּוֹנִים הַדְּרָגוֹת שֶׁל
 שְׂאָר הָעַמִּים כְּלוּלִים בְּדוּד לְהַתְּגַבֵּר
 וּלְהַתְּחַזֵּק עֲלֵיהֶם.

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר. כְּתוּב (מִשְׁלִי
 ל) לְעֹלֹקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הַבַּיִת. אֵלֶּיךָ שְׁתֵּי
 בָנוֹת שֶׁל יִצְרַר הָרַע מְעוֹרְרוֹת אוֹתוֹ וְכֵדוֹ
 לְשַׁלֵּט עַל הַגּוֹפָא. אַחַת הִיא נִפְשׁ
 שְׁמִתְרַבֵּה תְּמִיד בְּגוֹפָא, וְאַחַת הִיא נִפְשׁ
 שְׁכּוּסֶפֶת לְתַאֲוֹת רְעוּת וְדִיא שֶׁל הָעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְכֹל הַכְּסוּפִים הָרְעִים שֶׁל הָעוֹלָם
 הַזֶּה. זֹהִי הַבְּכִירָה, וְזֹה וְאַחְרֵיהּ
 הַצְעִירָה.

לְבָנָיו לְעוֹלָמִים, וְכֵה נוֹדַע מִי הוּא מִן
 בְּנֵי דוּד הַמַּלְכָּא שְׂרָאוּי לְמַלְכָּא וְדָאִי
 שְׂאוּמְרִים מִן דְּוּד הוּא וְהַגּוֹפָא. שְׂאִפִּילוּ
 שְׁנוּלַד בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, יְכוּל הִיָּה לְסַבֵּל
 בְּעִטְרָה הֵהִיא עַל רִאשׁוֹ (שְׁהַרִי הוּא) שְׁהִיָּה
 מְשָׁקֵל כְּפַר זָהָב וְאָבֹן יְקָרָה הִיָּתֵהּ, וּבִן
 אָדָם אַחַר לָא יְכוּל לְסַבֵּל אוֹתָהּ. וְזֵהוּ
 שְׁכָתוּב בִּיּוֹאֵשׁ, וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֶּזֶר וְאֶת
 הָעֲדוּת.

וּבְשְׁתֵּי דְּרָגוֹת נֶאֱחָזִי דוּד הַמַּלְכָּא, וְהֵם
 תְּקַפָּא מַלְכוּתוֹ לְהַתְּחַזֵּק עַל שְׂאָר הָעַמִּים,
 שְׂאֵם לָא נִכְלָל בְּצַד שְׁלָהֶם, לָא יְכוּל

וַיֵּצֵר הָרַע לָא אַתְחַבֵּר תְּדִיר אֶלָּא בְּתַרִּין אֲלִין בְּגִין לְפִתְאָה לְבְנֵי
 נְשָׂא וּבְגִין דִּיהֶמְנוּן לִיה (ס"א לְאוּבְלָא) לְאוּבְדָא לְהוּ לְאַתְר
 גִּירִין דְּמוֹתָא וַיִּפְלְחוּן לִיה. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (משלי ז) עַד יִפְלַח חֵץ
 כְּבָדוּ. לְלִסְטִים דְּמִקְפְּחֵי בְּטוּרְיָא (וּבְמִינוּ) וּטְמִירוּ גְרַמְיִהוּ בְּאַתְר
 דְּחִיל דְּטוּרְיָא, וַיִּדְעִין דְּהָא בְּנֵי נְשָׂא אֶתְטַמְרָן גְרַמְיִהוּ לְמִיהוּ
 בְּאַנוּן דּוּכְתִי, מָה עֲבָדֵי בְרִירוּ מְנִיִּהוּ הֵהוּא דְחִדִּידָא בְּלִישְׁנֵיה
 מִכְּלָא הֵהוּא דִּידַע לְמִפְתֵּי בְנֵי נְשָׂא וַיִּפּוּק מִבִּינֵיהוּ וַיְתִיב בְּאַרְח
 מִיִּשְׂר דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא עֲבָרִין תַּמּוּ, כִּיּוּן דְּמָטָא לְגַבְיִיהוּ שְׂרִי
 לְאַתְחַבְרָא תַּמּוּ, (עד כאן סתרי תורה)

וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה הַנְּגֹב. כָּל מִטְלָנוּי הָיוּ
 לְסַטְרָא דְדְרוּמָא (דף קיא ע"ב) יִתִּיר מִסַּטְרָא אַחְרָא,
 בְּגִין דְּהָא בְּחֻכְמָתָא עֵבֶד לְאַתְדַּבְקָא בְּדְרוּמָא:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֵל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הִיא. תַּנִּינָן
 (כִּיּוּן) לָא לִיבְעֵי לִיה לְבַר נָשׁ לְסַמְכָא עַל

לשון הקודש

מביניהם ויושב בדרך ישרה שכל בני
 העולם עוברים שם. כיון שמגיע אליהם,
 מתחיל להתחבר עמם (ולפתוחם). (עד כאן סתרי
 תורה).

וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה הַנְּגֹב. כָּל
 מִסְעוּתֵיו הָיוּ לְעַד דְרוֹם יוֹתֵר מִלְעַד
 אַחַר, מִשּׁוּם שְׁחֵרֵי בְּחֻכְמָה עֲשָׂה
 לְהִדְבֵק בְּדְרוֹם.

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֵל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי
 הִיא. שְׁנִינָן, וְכִיּוּן לֹא עָרִיף אָדָם לְסַמְכָא
 עַל הַנֶּסֶם, וְאִם הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא מְרַחֵשׁ

וַיֵּצֵר הָרַע לָא מִתְחַבֵּר תְּמִיד אֶלָּא
 בְּשִׁתֵּי אֱלֹה כְּדֵי לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם, וּכְדֵי
 שְׂיִאֲמִינוּ לוֹ (לְהוֹבִיל) לְהֶאֱבִיד אוֹתָם
 לְמָקוֹם חֲצֵי הַמּוֹת וַיַּעֲבְדוּ אוֹתוֹ, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שם ז) עַד יִפְלַח חֵץ כְּבָדוּ.
 לְלִסְטִים שְׁמִקְפְּחִים בְּהָרִים, וּמִסְתִּירִים
 עֲצָמָם בְּמָקוֹם מִפְּחִיד בְּהָרִים, וַיּוֹדְעִים
 שְׁחֵרֵי בְנֵי אָדָם שׁוֹמְרִים עֲצָמָם מִלְּכַת
 לְמִקּוּמוֹת הַלְלוּ, מָה עוֹשִׂים? בּוֹחֲרִים
 מֵהֶם אוֹתוֹ שְׁלִשׁוֹנוּ תְּדָה מִכְּלָם, אוֹתוֹ
 שְׂיִודַע לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם, וַיִּוְצֵא